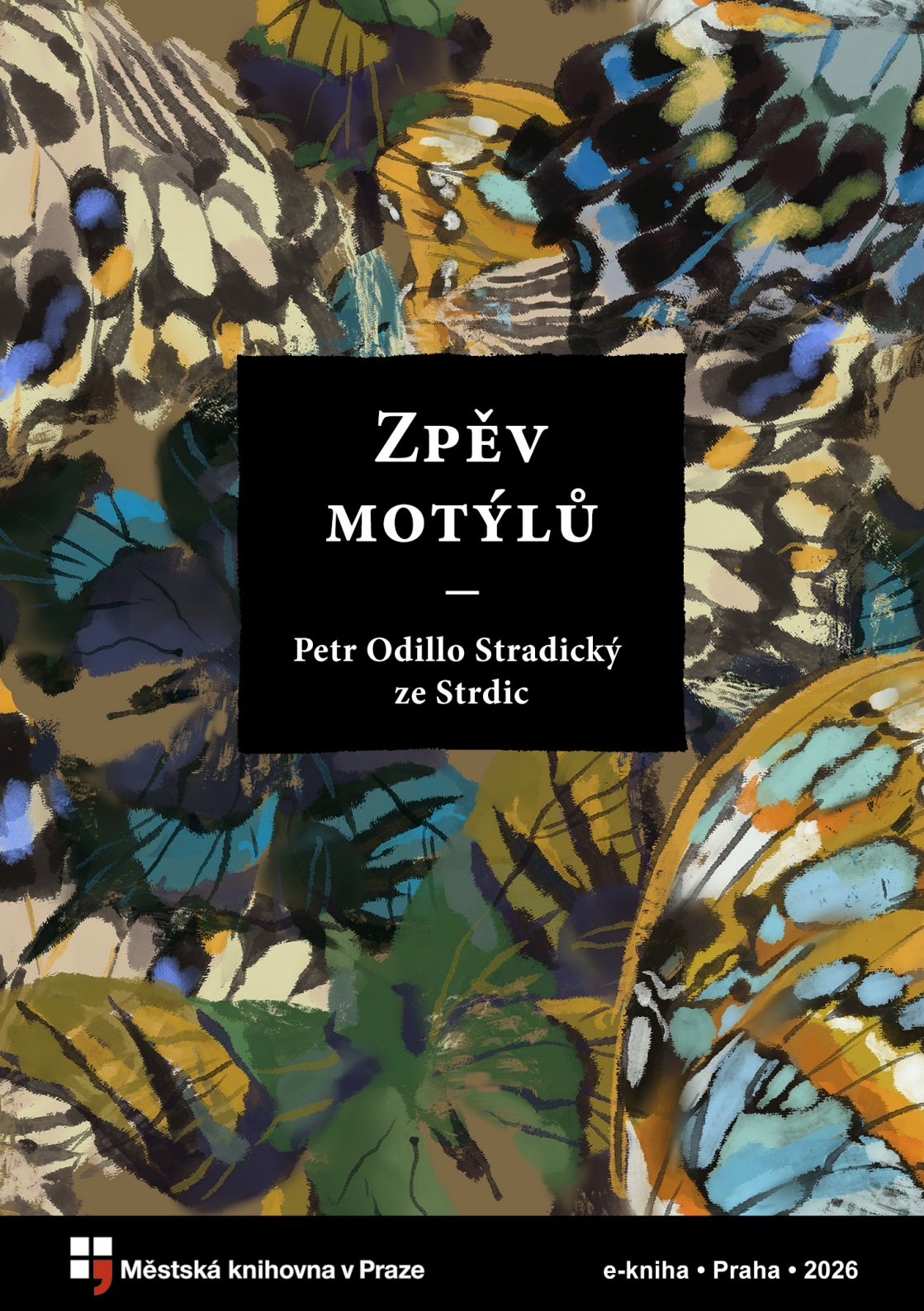

ZPĚV MOTÝLŮ

—

Petr Odillo Stradický
ze Strdic

Zpěv motýlů

Petr Odillo Stradický ze Strdic

Znění tohoto textu vychází z díla [Zpěv motýlů](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Petrov v Brně v roce 1999.

§

Text díla (Petr Odillo Stradický ze Strdic: Zpěv motýlů), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte původ-Nevyžívejte komerčně-Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní](#).

Verze 1.0 z 25. 9. 2026.

OBSAH

U valkýr.....	6
Osirak	7
Zmatek tmy.....	14
Pečení hada na vlastním jedu	15
Nestálost	17
Čím víc.....	18
Pláč nad rozlitou slzou	19
Poprava milenců	20
Žebra — ruce andělů, jež zkameněly stisknutím lidského srdce ..	21
Moje postila	22
Pohled do zrcadla.....	24
Žalmo	25
Básně na jeden verš.....	26
Znaboh.....	28
Kam z kamene?	29
Vsonet	30
Pochod lunatiků.....	31
Povodeň	32
Přeludnění	33
Báseň pro M.....	34
Fotosyntéza.....	35
<i>Dnes jsem se miloval po tisíci.</i>	36
Hračka	37
Lov	38
Rozhovor	39
Zrození růstu	40
Solipsismus po západu Slunce	41
Temnomlýn.....	42

Jména ohňů.....	43
Vyznání	44
Časů dost	45
Stůj okolo horké kaše	46
Až ti řeknu tuto báseň.....	47
Souboj živlů	48
Vejce Ikarovo.....	49
Mejico	54
Dvě modře	55
Narcis ve vlaku.....	56
Sága o zlomeném veslu.....	57
Strízlení.....	63
Zimní andělé.....	64
Malý houslista	65
Job pro Joba	66
<i>zapal mi oheň</i>	80
Coitus internetus.....	81
Bitva u Lepanta	82
Strmilov.....	83
Faustikaromachie	84
Cantus papilionum	100
Vysvětlivky k oratoriu Job pro Joba	101

U valkýr

v hospodě U valkýr
hluboko do kapsy
tihle dva mokka psi
perou se o papír

dva černí psi tahají se
ve výčepu o papír
slina píše runu
v rumu

dva černí psi
přetahují se papírem
jako noc zítřejší a včerejšková
o dnešní den
zdali mám mládnout nebo hnít

slunce za sklem chvíli zapadá
a chvíli vychází

Osirak

(poéma)

1. zpěv

muž
peří
vosk
žár
pád
voda
smrt

2. zpěv

muž tělem letí
peří mu drží
vozka vosk
žár bije vosku přes prsty
smrt jako dívka u studny muži podá vodu v dlaních

vyber si:
smrt ve vodě?
vodu v smrti?

3. zpěv

sebebezdětnější stezka
dští na každém kroku
rozcestí až do nebe
jak nemocnivý pramen
ale muž nesvede létat
jinde nežli bosým mozkiem ve snu

peří je tak lehké že se na něj musí věšet ptáci
aby neodtrhlo obzor od země
touha mu však schází vůli neoplácí
nejradši spí v peřině

vosk nemá nic umí ale touhu s mocí spojit

žár žárlí oddělí je

duše a tělo nájemníci v příliš těsném bytě
kde každá polovičatost hned rozčtvrtí tě
duše míří vzhůru hmota zas
co nejhlouběji zaryje se ráda drží zemi za ocas

muž nese kdesi
v těle dvakrát sto jedenáct a pak ještě jeden hnát
a jenom sedm vrat
z něj vede ven a přeci duše odemkne si

krev bije mezi kostmi na cimbál co zbude?

prach na vodách
prach na vodách
prach na vodách

žádná země světa přeci neunesse jeho hrob!

4. zpěv

sveřepý a ještě sveřepější
žár přitahuje vábí žár
svíce vedle sebe hořící
skloní k sobě
ó ohne ohně
prahne po zprahlosti
černit dým bělit kosti
upír knot saje vosku krev až do nebes
slunce má plné kapsy ohně
a zítra bude zase dnes

láska se nejdřív skrývá pod hebkostí vosku
a pak je sluncem které samo sebe sebou roztaví
hluboký tvrdý pád až k nenávisti
srdce klec mříže sval
a přeci — kdybych to mohl prožít znovu
zase bych miloval

kdo bydlí v přízemí tomu jen provaz zbývá
oprátka upletený pád

stočený had se zlatým zubem plným hříchu
pád — nalezená cesta z bludiště

hrom je žena
blesk zas muž a rána nebes hojící se dřív než byla utržena

žena a muž
muža a žen

5. zpěv

padal v době kdy se svíce odlévaly
z vosku jímž si námořníci zacpávali uši
přede zhoubnou hudbou Sirén
místo knotů — cípy Ariadniny nitě
(svíce po zapálení nádherně zpívaly)
a zásluhou filosofů
byla slova skutečnější nežli činy

stále padal napadlo jej proto že se spasí
napíše-li o své spáse

vyrvál tedy poslední ve vosku ještě vězící brk
a zatímco se povětrí kolem něj řítilo do nebes
jako vodopád který uschne dříve než dopadne
krví si na hrud' vyryl ódu o tom
kterak jej zachránila vlastnoruční báseň o záchraně

dopsal četl polohlasně mumlal: rytmus bez chyby
metafory též
a přece je báseň špatná chybí jí totiž očištění

zasmál se a ódu
přepsal vlastním tělem na vlnách

6. zpěv

muž štvaný lovci zrcadlovci
ptal se na cestu černé sněhové vločky
jazyk mu přimrzl k její odpovědi
a vynesl ho do nebes
samou žízní tam teď věčně žije

chodíme po zemi bosi
dýcháme vzduch
démon nám drží šosy
a palce bůh

zaklínám se Ardorem jež miluji
zaklínám se hloubkou nebe berličkami paprsků jež vidím
zaklínám se mračenem do kterého čiré větry zadují
v touze zviditelnit vlastní průzračnost pohybem oblohy
zaklínám se vším
abych se jen nezaklel sám sebou kterého se bojím...

zpocený noci nos
temný tak

až slepcům oslnil prázdnotu důlků
číhal za rohem nebe
tak temný noci nos se snesl
zřítíl z oblohy
stín pečeť světla
ze země vyryl pátou světovou stranu:
hej utancuj všechny kompasy k smrti!

kousneš do jablka vyleze z něj had v tlamě drží druhé
jablko a smích
skočíš do jablka které svírá had
a tím sám se staneš hadem
bydlíš v jablku a přitom nepřestáváš držet ani polykat
jablko v němž bydlí had jenž hryže do jablka
z něhož se zas plazíš ty i tvoje ruka

tak vznikl první hřích
a povstal pád

od těch dob se všichni řítí vzhůru
jedinému kdo se uměl zastavit
se smějeme že upadl
upadl z výšky

7. zpěv

balon nesl poštovní holuby do obleženého města
aby lidé mohli poslat psaní se srdečným pozdravem

nad mořem mu nepřátelská kulka prorazila plášť
zapálila plyn a na opačné straně utekla zas ven

muži v koši nemohli už řídit směli se jen řítit
a zvolit si živel smrti:
kdo raději oheň — zůstal
kdo dal přednost vodě — skočil

holubi se utopili
v klecích

Zmatek tmy

v této tmě bude všechno čiré
všechno ze skla
ani slza by se tady nezaleskla
vládne dutá slast průhlednosti

dokud zas světlo neporodí barvy kosti
zvuků neoděje tvarem

půl zrcadla je stejně zrcadlem

Pečení hada na vlastním jedu

V dětství jsem uměl psát písmem zvířat. Už nedovedu.
Chodil jsem do Hostince mudrců: najíst se a soustem
zmoudřet.

Už nemám čím platit. Zbylo jen srdce zavařené v krvi,
housle tíhou zvuku navždy utopené v pouzdře.

Sladkovlásko! Tisknu dva klíče
do jednoho zámku. Chtěl jsem jablko, dalas mi hada
k hraní a přitom do kulata
hřát na prsou plynového vaříče.

Slyším,

že tam žije,
že tam pláče,
že tam bije
do pekáče
jazykem jak
srdcem zvonu,
že chce domů,
že je had
a prý nemůže být jídlem, neboť sám má hlad.

Slituji se, jenže než stačím zavřít plyn,
had za ocas sám vysnědl se. Do poslední šupiny, abych
navždy

už rozuměl řeči lásky: dokud hada nezabiješ, nemůžeš
hada pochopit.

Nit

nejzhoubnější sebevraždy
předu sebepoznáním.

Nestálost

nebe
světlo žena stín
země

nebe
světlo
žena muž
stín stín
země

nebe
stín žena světlo
země

Čím víc...

čím víc tě znám
tím víc mě mateš
labyrint hladkou zeď zvenčí má též
uvnitř je plný pastí a oblých hran

Pláč nad rozlitou slzou

Když zemře líh
i trnu trne
nad pláčem lihů zemřelých

jedním okem plakal
druhým slzy pil

a tak mu hlavou stále kolovala jediná
malá drzá
putovní slza

Poprava milenců

jen dvě rezavé skvrny na zdi
přežily nás ještě jdou
a že nemají nohy
tak prosakují omítkou

čím jsme si blíž tím méně krve krvi
zbývá má málo objemu
odejdeme do tmy
aniž tě ještě obejmu

Žebra — ruce andělů, jež zkameněly stisknutím lidského srdce

Vzduch, kterým mluvíš,
v prsou mi otevřel druhé plíce...
Své jméno z tvých úst,
nic jiného už nechci dýchat.

Moje postila

Večer tak ospalý, že i spánek dřímá,
a já skrz něj nemohu spát. Aby nevystydla,
Hospodin srká polívku z andělského křídla,
schovaný přede mnou mně za očima,

na jediné místo, kam nemohu pohlédnout.
Pod čelem, pod střechou vlasů — srsti
mozku. Chci být taky bohem, třebaš maličkého nebe
na dva prsty,
a cestou domů vždycky nohy zout.

Farář když mě křtil, se samovznítil
z mešního vína věčným světlem. Jsem ohněm okřtěný.
Bůh si nás — beztvarem hmotu — značkuje dušemi.
Cejch mění hovado ve člena stáda. Rybář se sítí

nenasytí.
Dalekohled zhlédnuvší se do vlastního okuláru, rozzíraný
obraz, kaše hladová,
v ní plochá lžíce, logaritmus nuly, vyzvoněný zvon a oheň
oběšený — taková
je moje chuť dál žít.

Na Popeleční středu
zamrzla v chrámu kropenka. Jiní vyhmatali důlek, já led
rozbil pěstí,

pokřížoval se ostrým kusem ledu. Naneštěstí
rozřízl mi čelo. Ani modlit se už nedovedu.

Kristus stárne rychleji než já. V sedmnácti mi byl
stejně starý.

Pili jsme ve vinárně Sedmé peklo,
měl dost sil přehnout mě přes koleno, aby si mé kleklo.
Dnes dědka nepustím sednout v tramvaji. Led vrtí páry

ocasem.

Jaký jsem křesťan? Věším krucifix pod skvrnu na stropě,
aby se nešířila. Bubnují zmrzlé kaluže. Láme se pečeť
vody. Z všech možných běd
darovals mi jen pochybnost. Už bude den,

na střeše katedrály
chrlič se mi šklebí,
že je blíž nebi.
Země v dáli

děšť na něj vztekle posílá.

Pohled do zrcadla

oči pohled zrcadlo

oči odraz zrcadlo

Žalmo

Zhnusily se mi slasti
žití: Pohlaví jako most, milování — most nad propastí.
Slunce, které se ráno rozžhavlí
a večer sálá zimu. Spánek — každodenní zkouška
na smrt (až jednou doopravdy umřu, bude to déjà vu).
Pití na plnou žízeň se zapřeným ohryzkem. Louskat
blesk, hbitý sloup nebe.
Rožnit krasohled pod svitem Luny. Už jsem se zabil,
nebýt tebe.

Básně na jeden verš

Pozoroval nebe a pak prstem v písku napodobil
hvězdný rej

Napsal jsem *smutno*. Je mi

Z utonulé lodi se zachránil na vodní dýmce

Otevřu okno — tma kousne tmu

Mnohá je krásná od masa, ale ty už od kostí

Česal obra oráč pluhem

Když se nikdo nedívá, řeka stojí, odpočívá

Stín, starší bratr ticha

Prší jako pila na nebe

Celou noc se mi zdálo, že spím

Prsty — mezery mezi prsty neviditelné ruky

Slepý vlk nikdy nevyje, slepý kohout vždy kokrhá
(protože první nevidí Měsíc, druhý Slunce)

Když se stromy milují, nebem třese vůně květů

Tma — světla tlama

Je to dobré, ale nechutná mi to

Kdo podepře hůl?

Roste blesk. Céva nebeská. Vlasečnice světla

Tělo — kostra utopená v krvi

Znaboh

Aby přilátali nebe k zemi,
celou noc andělé šeptali mi slovo velbloud do ucha,
celou noc tlačili hrbatou nit svaté jehle do řiti.
Věřil jsem dřív, dnes už sotva věřím, že jsem věřil,
zítra uvěřím už jenom slovu věřiti.

Kam z kamene?

Tudy chodí Vráp, i starý Mraven je tu.
Dva chrliči: denně v katedrále kamenní a bílí,
v noci však změknu, zčernají. U mě doma pijí, co přes
den vychrlili,
pak si z mé duše snaží smažit omeletu.

Vše puká. Střed už neudrží okraje. Svět vratce
kymácí se na hraně, čeká jej nejvyšší pád:
do vlastních hlubin. Píši své jméno krví na vodách.
Odpluj do nějakého vděčnějšího srdce.

Vsonet

Martinu Reinerovi

Architekturu stvořil strach z nekonečna. Chlap
staví střechu, aby se nebál usnout pod hvězdami.

Aby už přestal lapat jejich třpyt
jazykem, jenž mu skrz tmou osychá a černá.

Nedosažitelnost nebe začne být
bližší než hrůbky mŕ. Toužily splynout se světlem a my
teď za ně hrajeme stínové divadlo na dně pouličních lamp.

Nedodechnutůstka — špetka podvětrí, vichru hnida,
jež si zasloužila hodovat na krvi, ale rty ji přehlédly —
zatrpkne

v kašel: dýchání z úst do úst ďáblu.

Zrcátkem vracím měsíční svit slunci. Nikdo neví, nikdo se
nedoví,

proč s lidmi pohřbíváme stromy. Maso pod prknem.
Bůh hmotu oslovuje životem, hmota mu smrtí odpovídá.

Koho krev a jaká žíla
se tu plně vyprázdnila...

Pochod lunatiků

Měsíc.
Třebas na hnoji,
přeci
líbezně se leskne.
Staré rány zahojí
a nové otevírá.
Teskné
písně saje mi z úst.
Měsíc. Tmy díra.

Povodeň

Řekou plují housle.

Pták

přešlapuje na strunách

a hraje tím. Smyčec se utopil.

Přeludnění

Svislice svíce protíná
vodorovnost soumraku.

Za oknem visí dva uzenáči
svázaní ploutvemi.
Směji se chvílemi,
chvíli pláči.

Jak opojných likérů,
peprných koření bude třeba,
aby srdce vyvrhlo, co pohlaví vstřebá,
a abychom si byli jako poprvé.

Čím blíž, tím matnější je láska.
Stokrát jsme se milovali
ohněm, který zblízka spálí,
o krok dál už hřeje.

V dálce je však znamením.

Báseň pro M.

Ještě ne úplně žena,
ale už už hřích.
Lépe než Řím jsi založena
na sedmi pahrbcích.

Pod sedmi vrchy ze sedmi studen navážím
vodu a promnu mezi prsty.
Tělo je křehká loutka oválená v srsti
i věčné těsto města Řím.

Půlkapka touhy vysála sud studu.
Líbám tě rukou, ústy hladím,
vedu, ale nepodvádím.
Slouží nám vlháká neposlušnost údů,

strom — země host, něha kamení.
Mám plamen v srdci, srdce v plameni!

Fotosyntéza

Slunce dýchá tmu.

Slunce jí temnotu,
pak světlo kálí.

Všichni jste lejnožrouti,
jen má milá tluče máslo zpod Božího mléka.

* * *

Dnes jsem se miloval po tisících.
Ze všech těch slastí bych sešil
hutnější čas, měsíc nekonečné lásky:
nebe peklo ráj
na hrotu jediné jehly

(když tenkrát nebe peklo ráj,
i já jsem hodoval).

Hračka

dostalo dítě plnou hrst rtuti
nejhezčí hračku jakou kdy mělo
těžší než kámen ale tvárná jak voda
poslušně tekla rýhami v dlani
a vidělo se v ní zrcadlem

tak milá a tak vražedná

dostal jsem jako dítě hrst rtuti...

Lov

střelili k ránu orla
letí teď vzhůru tmou
zemřít do světla

Rozhovor

Voda:

Proč mi noříš kotvu do hlubin

a hned zas vytahuješ?

Buď nechej na dně, nebo vůbec nespouštěj.

Člun:

Slast zastavování, bolest klidu.

Láska — ne pohyb, ale rozjezd.

Zrození růstu

(roztržitá báseň)

JK

písek ještě nezná
co už hlína zapomněla

kámen už ví
kdy vzlétnout kdy se valit
kdy být uhlí
kdy chrysolit

kámen ví kámen ví

když umře kružnice
zbude z ní kostra: střed

po mně jen nebe roztržené Nadhýždě:
trhlinou chvístá na zem prázdnota
stejně vražedně jak stejnou dírou
naopak drtí jsoucnost nicotu

andělé se myjí v ohni

až se víno opeří
uletíme na něm

Solipsismus po západu Slunce

jsem
vylidněn
jen
mylný vjem
a sebeklam
blud boží když se Pán
opije s Chajjámem

nacházím sebe sám
jen když se popírám

až v tobě lásko
stanu
se

Temnomlýn

Naber tmu do masomlýnku
zatoč klikou
shora začne svítat
ale zpředu se už plazí hádci slepoty

Jména ohňů

Ambrillas
labužník ten nejraději
mokré dřevo křoupá

Harten
ohlodává uhlí
země kost

Syrtak
se páří s popelem
a dým pak slintá

Kartiz
spáchal sebevraždu
zapálil sud s vodou

Vyznání

tebe miluji ze všech nejvíc jedinou
tebe jedinou miluji ze všech nejvíc
ze všech tebe jedinou miluji nejvíc
ze všech nejvíc miluji jedinou tebe

Časů dost

Ivanu W.

ještě mi na dně sklenice
zbyly dva hlty šípkového vína
ještě mi na dně zůstal hlt chvíli se třepíce
praskne nit
držící loutku netopýra
závaží klesne na dno hodin ciferník
zmlkne v pŕlce času
a sklenice je čirá

Stůj okolo horké kaše

míchám míchám kaši
cos mi navařila
čím víc míchám tím víc musím míchat
čím víc míchám tím je žhavší

kaši míchá zmrzlý had
vím sama se nenajíš
ale muž jen slastí cítí cit
a žena lásku zas jen slastí může dát

je to málo
že mi zachutnalo?

Až ti řeknu tuto báseň,

bude úplně jiná, než když si ji přečteš.

Co vidí levé oko, pošle pravé půlce mozku
a naopak.

Co slyší levé ucho, zůstává levé půli mozku
a naopak.

Oční nervy se kříží, ušní ne.

Proto je čtení opak naslouchání,
písmo protivou hlasu.

Vnímáš slovo čtené i slovo psané jako dvě tváře jediného
Logu?

Klam,

mimikry,

šaškova lebka na hřbetě smrtihlava,

který vzlétá z Hamletovy dlaně.

Souboj živlů

svíce mi spadla do bažiny
plamen hasne ale hlína
kolem něj je vypálína

Vejce Ikarovo

(psáno s Dimitrijem Dudíkem)

1. zpěv

Tam, kde přejedený močál řihá bludičky,
bublíny dechu země mávají bílými pírky
čapího stárnutí.

Tam, kde unavený poutník obhlíží
rmutnosnubný obzor Slezska,
nalezneš hnízdiště. Kde kdysi padlo letadlo,
staví si dnes hnízda čápi. Proč právě zde
paměť křídel hrdě protíná
povětrí staletí zakletého života?
Života zakletého — zakletého — zakletého,
každým pokolením zakletějšího do bílých oválů.

Proč právě zde se paměť křídel
otiskla v hořkou hlínu?

Proč právě zde peří pečetilo zemi?

Hledá dno?

Potká se s leteckou kuklou,

která už nehýčká motýla pilotovy hlavy,

kuklou zírající

skly dávno osleplými, špicující hluchá sluchátka?

Patří sem otazník? Vykřičník žárlí!

Vykřičník — tečka: řítící se letoun, zavěšený na čárce kouře.

Dali padák tělu... Co však zbrzdí duši v jejím

věčném pádu?

Křídla hoří. Ikaros zploštl.
Z trosek trčí jen jeho vejce.
Hladké a bílé, neposkvrněné pádem.

2. zpěv

*Perutě padlého čápa
nahnášejí
pouze smrt
dvou letců.*
Perutě kovové, perutě osudu.
Hospodská Zubatá
čepuje ze sudu
kořalku stáří.
Číše čiší, číše čiší!
*Perutě zmaru, perutě zapomnění,
pařáty perutí,
perutě pářátů
vysávají paměť z hlavy.*

Ano: ne, že ne.
V krčmě U Slunce a vosku
dopil jsem to, co už nikdy nesmí znovu téci.
Včela sražená rukopisem této básně
padá do svařeného vína.
I jí je dáno okusit úděl Ikara.

Sladký, vroucí a smrtonosný.

3. zpěv

*Skla v té zurčící,
zuřící noci plné pírek osvětlených mraků
viděla nesčíslně obrazů. Propustila je dál
a uvěřila z nich v mnohost dějů.
Jak se mýlila! Je pouhý jeden jev,
který se stále opakuje.
Je pouhý jeden mrak,
který si nebem pluje
a hledá hnízdo, kam by snesl
déšť. Anebo kroupy.
Nebo stín.
Já nejsem bolestín,
nebe však houpy houpy
kácí se v temna klín.
Vykvetl noci blín.*

*Panna Matka a čáp k tomu.
Zvuk burácného hromu
přehlušuje synkopa rotačního motoru.
Válce jako planety
krouží vůkol klikového hřídele
a vůně benzínu, směs Bibioli,
se vznáší jako svatozář.
A srdce bolí, srdce bolí...
Pilot rozbaluje svačinu,
okénkem zhnuseně vyhodí plátek zkažené šunky,
čáp snese vejce.*

Na horkém chladiči
bílek zasyčí
plesk
třesk
a vesmír promění se v hemenex.

Není, kdo by pozřel,
není, kdo by zřel:
Kouř, smuteční prapor.
Zardoušený karburátor.

Ikaros náhle nese
místo křídel kovadliny,
kovadliny viny.

4. zpěv

Odraná Odra od rána
do večera teče,
břehům však neuteče.
Odro, struno napjatá
na slezské zemi,
smutným tónem zníš.
Ty země ukřižovaná hřeby šachet,
proč odhaluješ
vykojená ňadra hald?
Proč právě v tobě
Ikaros pádem vyoral si hrob?

Tam, kde unavený poutník obhlíží
rmutnosnubný obzor Slezska,
nalezneš hnízdiště. Kde kdysi padlo letadlo,
staví si dnes hnízda čápi. Proč právě zde
paměť křídel hrdě protíná
povětrí staletí zakletého života?

Zápalná oběť Ikarova
zmaru zmar
láme kletbu,
vysvobodí princeznu s křídly v erbu.

Zdravím tě, má země rozšťavnatělá!
Objímám tě, můj kraji odprahlý!

Šířka dá vejci víc než délka,
délka dále.
Z bílých oválů se vyklubali
Ikařata — něžná, hebce ochmýřená letadélka.

Mejico

Rudá krev černých hřebců
v stříbrných ostruhách.
Na stěnu házíš strach,
řízne tě ostrý střep snu.

Kostlivec z cukru se ti žene
rozmočit v krvi. Běžíš,
předběhne tě však Ježíš
cválaje na hadovi opeřeném

krví. Svatá Panno z Guadalupe,
kolo Slunce namaž krví, dál ať klouže
po nebi.

Slunce zajaté a rozdrcené v lupě.
Ostnatý drát i kaktus rostou z louže
krve. Orel hltá ocas hada, v nějž se vespod proměnil.

Dvě modře

nahoře na břehu moře
třeskaly o sebe dvě modře:
chladná modř vína jež jsme pili
s chladnou modří slov která jsme vyslovili
aby nikdo nepoznal
co opravdu pijeme a o čem mluvíme

nahoře na břehu moře

Narcis ve vlaku

na chodbičce se líbají milenci
muže vidím dveřmi
dívku zakrývá stěna
odráží se však v zrcadle
nad protějším sedadlem

vidím je zády k sobě
každý sám líbá něco skrytého za hranou

chci muže zabít
a líbat dívku sám
místo toho skočím k zrcadlu
ochutnat alespoň její odraz
ale v zrcadle najdu
jen sám sebe

Sága o zlomeném veslu

Zatímco kdysi mluvily jen stromy
dnes žvaní kdejaký si pysk.
Tak z úpadku světa vznikla poesie
a zaniknout smí jen tehdy
až lidé znovu začnou konat činy
a přestanou jen o nich číst.
Tož když už sami nekonáte, alespoň čtěte jako muži:
ne slova, ale to, co básník slovy skryl.

*Jednou za tisíc let smí se Havran spářit s Vránou
k vylíhnutí Vrahana,
ptáka, co létá v krvi, proto podněcuje nenávist.
Ó Vrahane, jenž sto let kroužíš nebem svého vejce,
než se vyklubeš,
pastýři náměsíčných,
sliněnče vpolklý,
jazyku lízající svou vlastní řiť,
přijď!*

Vnorsko. Statek Berseklund podobný lodi vjeté na mělčinu
Hjrönského fjordu. Místo plachet vítr třepá
košile vyprané v krvi. Malátnost tak velkolepá
jako činka na cvičení zločinu.

Gurgun, choť jarla Hafnira, nechala vodu třikrát projít
varem. Navážila

kád', aby jak obvykle vykoupala dceru Strymm. Avšak
Strymm
nechce. Až když ji Gurgun zbila veslem zlomeným,
teprv pak se svlékla. Bělostnou pleť tne modrá žíla.
Strymm prosí:
drhni, kde chceš a libo, matko, jen levé ňadro ponechej mi
suché.
Gurgun nedbá. Na Strymmíně kůži,
bělostné pleti zamřížované modrými žilkami, vystane
znamení,
dosud skryté vápnem: Čtyři otisky zubů spojené do kříže.
Kdo tě kousal, dcero má?
Divoký vlk.
Lžeš, poznávám chrup mého syna Wulfilda. Proč tě bratr
hryz'?

Odmítla jsem hovět jeho chtíči.
Lžeš podruhé, Wulfild vykusuje kříž jen milenkám. Hled':
Gurgun roztrhne košili a chlubí se stejným znamením
na stejném místě. Strymm pláče
tolik nakažlivě, že i nebe nad fjordem se ustrne,
blesk dojí jalovice mraků
a přší tak hustě, že ryby mohou plavat do nebe.

Jarl Hafnir se vrací z krčmy, knír napůl trčí vyztužen
ztuhlým lojem, půl zplihlý kořalkou.
Bůh ho utkal z příliš hrubých vláken.
Bělma křížují mu žilky stejně kose jako pleť jeho dcery,
jsou však rudé.
Tluče na Strymmíny dveře. Pusť mě, dcero, dál.
Strymm odmyká a ku podivu neklade se trpně jako vždy,

nýbrž dává k dobru hmaty, jaké na severu dosud žena
neužila
(naučili ji je franští kupci).
Dře kůže o kůži — — —

*Puká skořápka, trhlinou se zoban dere.
Za zobanem křídlo, pero, spár.
Tkáň dříve přechoťně tvárná
náhle nabývá svůj vlastní tvar
a drží se ho rputně. Jsou dva způsoby, jak si zachovat
tvar tváře na světě, kde každý každého chce tvarovat:
buď tvrdý být (což láká dláta),
anebo poddajný, a sotva poochabne cizí stisk,
rychle se vrátit k původní podobě.
Vrahan už se líhne. Vrahan už se líhne!
Už se vylíhl a na měsíčním světle usychá.*

— — — věc

pronikne až na konec a tam vykřikne do tmy,
vykoupá své jméno v krvi.
Hafnir chroptí blahem.
Vyplním ti každé přání!
Přísahěj na meč a prsten.
Přísahám.
Dnes k ránu zabij Wulfilda, svého nejstaršího syna. Tímto
nožem. Celou noc sypu čepel
solí, ať žíznivě pije krev.

Mezitím Wulfild přemlouvá mladšího bratra,
kněze Biguru:

Oddej mě se Strymm!

Ó svatý Loki, požehnat krvesmilstvu? Leda bys mi byl
po vůli.

Dobrá, chmuří se Wulfild, zahřej mi lože, přijdu za chvíli.
Vyvede ze stáje dva koně, po svatbě na nich se Strymm
uprchnou.

Napne luk, založí šíp, polije vodou, nechá zamrznout
a nastraží ho do klíčové dírky: pronásledovatelů
s lucernami
bude o jednoho méně.

Zatím do ložnice vtrhne Hafnir, tne tělo pod pokrývkou,
vrací se na Strymm krvavou mzdu vymáhat.

*A Vrahan vzlétá, ráchá peřím, bije nehybnost,
už letí ze snu do snu, z hlavy do hlavy,
a kdo se mu chce postavit,
musí lehnout. Smeknout tvář. A polknout vlastní kost.*

Wulfild nalézá v svém loži tělo, obrací: Bigura!
Tiskne mu do ruky hostii a kalich.
Duše-li věčná, i mrtvý kněz může žehnat.
Pak hledá Strymm, avšak za oknem spatří stín otce.
Spárou v prknech do něj bodne
ostrého nože tupý stín.
Ostrého nože tupý stín
a strom se kácí do pilin,
po zemi mihne se stín krve.
Hafnirův stín však pod sebou skryl menší stín.

Strymmín hřbet protne nůž Wulfilda, nyní je na zed'
přibita dvěma hroty.
Krev zběsile běží bludištěm těla
a hle: hledá cestu ven,
rozkřiklo se, už je otevřeno.
Strymm teče rudá z modrých žil,
tu barvu do ní nevložil
nikdo jiný než bůh
hub.

Zatím Gurgun nalezne Biguru. Spí, zdá se, sladce.
Vino stéká po oplatce.
Gurgun zhlíží v Bigurově tváři
vlastní chtíč. O lásce mluví
jako o jámě.
Nikdy jsem si nevšimla, žes hezčí než Wulfild.
Proč chodit ke kováři
s kladivem? Nalehne a nůž tou tíhou
proplazí se celým Bigurou až Gurgun do srdce.

Wulfild krví rozšílený zapaluje Berseklund.
Luk taje, šíp srazí paliče.
Koně s hořícími hřívami kloužou v jeho krvi.

Země už neunesla tolik zla,
puká skála, voda topoří a gejzír zvedá statek do nebe
jako tresku fontána z velrybí hlavy.
Hafnir běhá tam a sem, udržuje rovnováhu,
vtom komínem vlétá valkýra a jarla uchvátí:

Za vraždu vlastní krve cíp tebe navždy uvězním
v mém lůnu,
kde plane věčný oheň. Budeš jej hasit klácením
(ó, varem zmoudří každé maso),
neb zabít potomka je vrcholem všech sebevražd.
Osedlám tě, budu na tobě létat nad bitvami.
Hafnir se brání: Bigura není můj syn, ač mi připsán.
Narodil se Gurgun až po bitvě se Švestskem,
v níž jsem navždy ztratil plodnost,
chlípnost ač zůstala mi ponechána.
Omyl, zasmála se valkýra:
Tehdy's nevědomky nabral ze Strymmína klína
sémě (jež tam zanechal Wulfild) a přenesl do lůna
Gurgun.
Bigura byl tvůj syn, tvůj vnuk, ba i tvůj synovec.

*Valkýra vzlétá, Vrahan padá
v poslední Hafnirově kapce krve,
lebka velkolebá ryje zem.
Rozpadá se v rozchechtané střepy.
A proč je vražda zločinem?
Protože lže.
Není žádné není, je jen je.*

Střízlení

Nízké ranní světlo
vymačkává z kamínků na cestě
stíny tak dlouhé,
až se podobají červům
s přílami.

Ten, kým jsem byl včera,
vínem vraždí toho,
kým jsem dnes.

Zimní andělé

Ondřeji Hüblvi

padlí andělé
bílí šestikřídlí
něžní sněžní
v hromovém tichu

každý z nich
padne
jen aby maličko
zastudil

tak něžné zlo...
jak hasit požár kacířem

Malý houslista

houslista hrál z plných houslí
tón not zvuku dům zádumný
a aby mu snad nevyklouzly
nasoukal se do struny

kdo hraješ uvnitř svého ticha
jednoho rtu se začni druhým ptát
kdy uslyšíš svá vlastní ucha
svým vlastním uším naslouchat

Job pro Joba

Když jsem byl ještě mlád a bavila mě filosofie,
vzal jsem si týden neplaceného volna,
stvořil jsem nebe a zemi, odstředil světlo od tmy,
oddělil vody pod klenbou od vod nad klenbou,
vykrojil z vody souš a zazelenal ji bylinami
rozmanitého druhu,
rozžehnul světla na nebi, aby měly rostliny co jíst
a aby měl kdo jíst rostliny, zahemžil jsem zvířaty všechny
čtyři živly:
vzduch létavci, zem plazy, vodu rybami a oheň
salamandry.
Člověka nakonec.

Byla to velká zábava,
jenže Jákob se od nějakého pasáka z Jokohamy naučil
pár hmatů,
a zbil mě jako psa.

Sotva jsem se trochu zotavil,
Satan, nejkrásnější z mých synů, přinesl mi počítač.

MLUVÍ SATAN

V počítači můžeš stvořit třeba tisíc světů,
každý zabydlit kýmkoli, a nemusíš se bát,
ty jim totiž smíš učinit vše, oni tobě však nic,
neboť dovnitř pronikneš v podobě, jakou si zvolíš,
zatímco ven pronikne jen odraz tvých bytostí.

Ty jsi pro ně hmotný, ony pro tebe však ne.
Co za něj chci? Nic. Jen... (usmál jsem se a vrtěl hladkým
tenkým ocasem,
který čouhal z počítače) ... k práci potřebuje elektřinu,
náhradní díly
a tak dále. Dovol mi postavit průmysl.

Hospodin kývl, já mu dal počítač a na něm hru, brutální
střílečku jménem Job.

JOB

Job byl čestný a spravedlivý, bál se Mě a zla.
Měl velká stáda, sedm synů a tři dcery.
Každý syn pořádal jeden den v týdnu hodokvas, takže
nebyli nikdy střízliví.

Tehdy jsem kliknul myší — přišli lupiči, pobrali Jobův
dobytek a oslice, pobili čeled'.
Kliknul jsem podruhé — z nebe spadl oheň, zachvátil ovce
i jejich pastýře.
Kliknul jsem potřetí — a vítr od pouště skácel dům, kde
Jobovy děti hodovaly,
všichni zahynuli pod troskami.

Když se to Job dověděl, roztrhl si šaty, oholil hlavu,
padl k zemi, klaněl se a kvílel:
Nahý jsem přišel na svět,
nahý z něj odejdu.
Hospodin dal, Hospodin vzal,
žár Hospodinův budiž požehnán.

Tehdy přišel Satan zas a ptal se, jak se mi hra líbí?
Hezky udělaná, ale Job je nějaký moc trpný. Má ten
nemrcouch vůbec svobodnou vůli?

Satan se ušklíbnul: Jako každý. Rozdíl je v tom, kolik.
Jobovy činy určuje zaprvé osud (tj. program)
a zadruhé náhoda (tedy generátor náhodných čísel).
Poměr osudu a náhody můžeš nastavit v menu
DIFFICULTY LEVEL.

Ted' je tam EASY — víc osudu a méně náhody.
Dej si HARD a hra bude hned zajímavější.
Učinil jsem, jak mi radil.
Kliknul jsem myší a Job se pokryl ošklivými vředy.
Vzal střep, aby se mohl škrábat, a posadil se do popela.
Jeho žena mu řekla:
Ještě tě baví ta tvá zbožnost? Zlořeč Bohu a zemři.

Ale on jí odpověděl:
Mám od Boha přijímat jen dobro? Copak je automat
na čokoládu?

O Jobově utrpení se doslechli tři přátelé: Abort, Retry
a Ignore.
Vyhlíželi ho už zdaleka, ale když k němu došli,
nepoznali ho.
Zaplakali, roztrhli své šaty a seděli s Jobem sedm dní
a nocí
a slova k němu žádný nepromluvil, neboť viděli, že bolest
jeho je nevýslovná.

Pak Job otevřel ústa a mluvil takto:

JOBŮV NÁŘEK

Chcípni, dni, kdy jsem se narodil,
ať tě vyškrtnou z kalendáře, ať zčernáš.
Mami, proč jsi mě nepotratila?
Odpočíval bych teď v pokoji hotelu Hnát:
tam buřiči najdou klid,
otrok ztratí pána,
malým i velkým ustelou rovné postele.

Proč Bůh mučí životem toho, komu se nechce žít?

ABORT MLUVÍ POPRVÉ

Tys vždycky napomínal mnohé, topořil ochabnuté,
a sotva došlo na tebe, naplnila tě hrůza.
Už nevěříš své víře?
Do záhuby se řítí jen ti, kdo se obírají ničemnostmi.
Lev řve, lvíček kňučí,
ale lvíčeti vyrazí zuby.

Člověk si staví dům z hlíny
a svým základem tkví v prachu.
Je snad spravedlivější než Bůh?
Hladový vezme chléb i z trní.
Člověk je zrozen pro trápení
a jiskry, aby létaly vzhůru.

Věru, blaze ti, člověče, jehož Bůh trestá:
vždy budeš mít smlouvu s kamením na poli,
Hospodin ti refunduje všechny útrapy.
Poslechni, abys to mohl poznat.

JOB ODPOVÍDÁ ABORTOVI

Seřadily se proti mně hrůzy boží.
Hýká snad osel nad mladou trávou?
Ale já se štítím kousnout chleba, že si ho ušpiním dřív,
nežli ho stačím polknout.
Je snad má síla z betonu?
Bože, co je člověk, že se jím stále zabýváš?
Odvrať ode mě svůj zrak a nech mě zemřít.

RETRY MLUVÍ POPRVÉ

Jen se zeptej minulého pokolení, copak vyzkoumali
jejich otcové.
Jsme tu jen od včerejška, nic jsme nepoznali,
naše dny na zemi jsou jen stín.
Je-li kdo vyhlazen ze svého místa,
ono se ho zřekne: „Nikdy jsem tě nevidělo.“
Hle, takové jsou radosti naší cesty: jít, padnout.
Z našeho prachu vyraší hned někdo jiný.

Ovšem, ovšem, bezúhonného Bůh nezavrhne.

JOB ODPOVÍDÁ RETRYOVI

Vskutku, může snad být Bůh spravedlivý před člověkem?
Kdo by s ním chtěl vést spor, z tisíce otázek nezodpoví
jedinou.
Když něco ukradne, kdo ho donutí to vrátit,
kdopak ho chytne za ruku a zavře do vězení?

Jak bych mu já tedy mohl odpovídat?
I kdybych byl spravedlivý, udají mě má vlastní ústa.
Jsem nevinný. Nic na sebe nevím.
Je to jedno, protože On skoncuje s poctivcem jako se
zločincem.
A když vraždí, ještě si ze zoufalství svých obětí činí
posměch.
Zem byla vydána v moc lotra!

Mé dny byly rychlejší než světlo,
než smuteční telegramy,
prolétly jak orel na kořist se vrhající a nic neulevily.

On přece není jako já, abychom spolu vešli v soud.
Není nad námi rozhodčího, který by vložil ruku
na nás oba.

Bože,
k čemu je ti dobré, že mne týráš?
Zprotivil se ti tvůj výtvor?
Když jsem byl ještě mléko,
což jsi mě nenalil do nádoby a nenechal srazit jako sýr?
Přioděl jsi mě nahotou, svázal šlachami, kostmi propíchal.
Dals mi život jak minci žebrákovi do klobouku.

Ale běda, kdybych zhřešil jen na půl sliny,
jak lev bys mě honil, svoji moc bys na mně hned
uplatňoval,
stavěl bys proti mně nové a nové svědky,
vystřídaly by se u mě celé voje!

Proč mě má matka neporodila přímo do hrobu?
Odstup ode mě a nech mě vydechnout,
než odejdu, kde je samo poledne temnější než půlnoc
na světě.

Chci umřít splasklý.

IGNORE MLUVÍ POPRVÉ

Máme mlčet k takovým drzostem?
Rozumíš snad Bohu?
Jeho metr je delší než zem a širší nežli moře.
Čím ho chceš změřit?
Je těžší než všechna závaží světa.
Čím ho chceš zvážit?
I ta nejmenší z jeho vší má většího než ty.

Doufej, naděje ti kyne
jak těsto, jak hlava.
Jestliže napraviš své srdce, trápení
bude v tvých vzpomínkách jak voda, která utekla.

JOB ODPOVÍDÁ IGNOROVÍ

Vy jste mi vsutku ten pravý lid,
s vámi vymře všechna moudrost!
Stany rozvracečů zůstávají pevné,
i jazyky těch, kdo rouhají se Bohu,
bezpečný je i ten, kdo chce Boha mít v své moci.
Avšak dobytek tě poučí, nebeské ptactvo ti poví,
mě se zeptej,
že ruka Hospodina svírá život všeho, co žije.

Ano, chci se obhájit před Bohem.
Ale vy (kéž byste konečně zmlkli) důvody mých rtů
sledujete s pozorností:
Bože, proč skrýváš svou tvář a pokládáš mne za nepřítele?
Účtuješ každou šlápotu mých nohou.
Kéž bys mě skryl v nebytí
a schoval mě před sebou, než pomine tvůj hněv.
A až se ti zasteskne po díle tvých rukou,
zavolal bys a já bych se ozval.

ABORT MLUVÍ PODRUHÉ

Naplnil sis břicho větrem od východu, a teď když chceš
mluvit, bzdiš.
Jsi snad starší než hory?
Poslouchej: hrůzovládci je skrytý počet jeho let,
svoji tvář zahalil sádlem,
zalkne se tím, že vdechne vlastní knír.

DRUHÁ ODPOVĚĚ JOBA ABORTOVI

Všichni mě těšíte jen trápením.
Také bych mluvil jako vy, kdybyste byli na mém místě.
Zasáhl jsi mě, Bože,
mám na to svědka: tuhle mou vychrtlost,
a jestli chceš, zahraju ti to na žebra.
Země, krev mou nepřikrývej,
můj křik ať nenajde klid!
Bože, slož u sebe za mě záruku,
kdo jiný by se zaručil?
Učinil jsi mě pořekadlem, anekdotou, příslovím.
Na to ti kašlu, já chci umřít, nebo šťastně žít.

I kdybych měl naději, stejně si lože ustelu v tmách.
Jámě řeknu: matko, červu: otče.
Kde jaká naděje?
A kdyby se přece splnila, kdo to uvidí?

RETRY MLUVÍ PODRUHÉ

Světlo tmáře zhasne
i jeho kahan nad ním.
Vychrtne jeho síla, v jeho stanu se zabydlí, co mu
nepatřilo.

DRUHÁ ODPOVĚĎ JOBA RETRYOVI

Smilujte se nade mnou, přátelé.
I hnusáci se mě štítí.
Jsem vyzábělý, zbyla mi jen kůže kolem zubů.
Ale kdyby i tu mi sedřeli,
já uvidím Boha,
já ho zhlédnu, pro mě tu bude,
mé oči ho spatří, ne někdo jiný.
Říkáte: „Jak ho chytíš?“ Nevím.

IGNORE MLUVÍ PODRUHÉ

Třeba se řítí dotkni nebe,
navždy zanikneš i se svým lejnem.

DRUHÁ ODPOVĚĎ JOBA IGNOROVI

Proč zůstávají naživu rouhači, proč mají kosti
prosáklé morkem?
Proč Bůh hýčká ty, kteří proti němu dobře hrají
počítačovou hru?

V den běd budou zlí ušetřeni,
ale ty, kdo Boha nudili pokorou a zbožností,
navždy vymaže z harddisku.

ABORT MLUVÍ POTŘETÍ

Světlo patří tomu, kdo má nejpevnější oko.
Boha nevidíme nikdy, ale on nás vždy,
lépe řečeno, dokud nás Bůh nevidí, pak vůbec nejsme.
Vrať se k Bohu, spatří tě a budeš zase vybudován.

TŘETÍ ODPOVĚĎ JOBA ABORTOVI

Půjdu-li vpřed, neuvidím Boha,
jestliže zpět, také ho nepostřehnu,
když zamírím vpravo, neuzřím ho,
i vlevo mi zůstane skryt.
Zato on zná mou cestu, ať jde kamkoli.
Chci ho vidět, dotknout se ho, zakroutit mu nosem.
Chci mu porozumět, ale mám z něj strach.

RETRY MLUVÍ POTŘETÍ

Když ani světlo hvězd mu není dosti čisté,
co teprve tvá tma?
Až vypluje ryba osrstěná rounem beránčím,
ti, kteří
za tmy se do domů vloupávají,
ve dne se zamykají,
rozplynou se jako do herbáře vysušený mrak.

TŘETÍ ODPOVĚĎ JOBA RETRYOVI

On roztáhl sever nad zimou a jih nad horkem,
tuhnou před ním vody, i co v nich přebývá,
zaslechli jsme pouhý šelest o něm,
kdo by mohl porozumět jeho hřmění?

IGNORE MLUVÍ POTŘETÍ

I kdybys měl všechny zbraně andělské i lidské,
hubící hubice, střelné meče, atomovou bombu
s cherubími křídly,
jak jimi Boha raníš?
Jen člověka jako ty zasáhne lidská zbraň.
Pro Boha jsme jen světlo,
ne dosti husté, aby ho mohlo bít,
a ne dost jasné, aby jej oslepilo.
Ale nezoufej:
pokud nás stvořil k utrpení,
pak je zkáza důkazem jeho milosrdenství!

TŘETÍ ODPOVĚĎ JOBA IGNOROVI

Dá mi tučný stůl?

JOBŮV PROTESTSONG O MOUDROSTI

Železo má své naleziště a hliník místo, kde se čistí,
z rudy se praží měď a křemík se taví z prachu.
Člověk překonává tmou,
prozkoumává v říši šeré smrti
temný kámen do každého koutku.
Zapomenutí, bez půdy pod nohama,
na laně se houpou a kývají, vzdálení lidem.

Země, z níž shora vzchází chléb, je vespod zpřevracena
ohněm.

Dravý pták tam nezná stezku, lev po ní nevleče kořist.

Člověk vztáhl ruku po křemíku,
hory zpřevracel až do základů,
a co mělo zůstat skryto, vynesl na světlo.

Ale moudrost, kde se najde?

Bídákovi jsem vyrval kořist ze zubů

i zuby z čelistí,

a přece jsem neochutnal moudrost.

Uzavřel jsem smlouvu se svýma očima,

a přece moudrost nespatřím.

Z čeho se rodí temnota? Světlo ji spálí, ale ona vždy znovu
vyleze ze škvír.

Jak můžeme užívat svět, kterému nerozumíme?

Je čas spojitý, anebo kvantový?

Proč jsme Ti tolik podobni?

BŮH PROMLUVIL

Pěkně popořadě:

Když zapnu počítač, tvůj čas plyne. Když počítač vypnu,
zastaví se.

Pro mě je tedy kvantový, pro tebe ale spojitý.

Když tě vypnu a zapnu zas až za tisíc let, bude ti to
jako vteřina.

Nemůžeš vnímat své nebytí.

Postavy počítačových her jsou vytvořeny k obrazu
božímu,
aby se do nich vcítit mohl hráč.

BŮH PROVOKUJE JOBA

A vůbec —

zbabělče, celou věčnost tu kníkající,
už se mnou bojuj, ať mě pobavíš!

Nemodli se! Ruce od sebe!

Copak nevidíš, že nejsem vševědoucí?

Kdybych byl, věděl bych předem, jak hra skončí,
a nebavila by mě.

Nevidíš, že nejsem absolutní dobro? Nebo je snad dobré
stvořit živé bytosti jen pro

pobavení, vypouštět duše jako bublifuk?

Nevidíš, že nejsem všemohoucí? Kdybych byl, stvořil
bych tě sám,
nemusel bych tě kupovat.

Bojuj!

Nejsem nesmrtelný.

Tak bojuj!

Chápeš už, cizí stvůro?

JSEM BŮH, ALE NEJSEM STVOŘITEL.

JOB a jeho BOJ

To už Job nevydýchal, vzal sekeru a běží na Pána:

A jak víš, ó Hospodine, že nejsi sám programem nějakého
svého Nadboha?

Zásah!
Milion bodů!!!

To byla dobrá hra...
Bůh vrátil Jobovi dvojnásob, než míval — dobytka,
služebnictva, dětí.

Ještě mnoho Bohů se pak na něm vystříдалo,
a vždy když umřel,
vzkřísili ho RESTARTEM.

* * *

zapal mi oheň
najdu ti vodu
vyvrtám studnu
studnu vyvrtám

chci vystoupit až na dno ale
v cestě mi brání zrcadlo:
když do něj udeřím zmnožím svůj obraz
ve střepech

Coitus internetus

spojení jsme jen když nejsme spolu
při milování mi neříkáš
dej si pozor
naše podoby a pohyby
počítač rozloží na *ano ne*
a pošle na druhý konec světa
je na to takový nástavec
podoby pohyby *ano*
lásku a semeno *ne*

Bitva u Lepanta

vzduch
vítr plachta plachta
lod' oheň oheň lod'
voda

vzduch
vítr plachta oheň
lod' oheň lod'
voda

vzduch
vítr plachta
lod'
voda

Strmilov

Fiktovi

Strmilov protože strmý lov a
strmý lov že stracené milování
jmenuje se
Tři rybníky v lese:
v prvním plová
srstnatá ryba v druhém loď z dlaní
ve třetím odraz utopil se mi

Faustikaromachie

(poéma)

předmluva:

Krvavá rána rána
páře chřtán tmy. Z pekla vyskakují stíny.
Sotva je odkrákána
hodina ptáků, připlouvá hodina ryb. Kyvadlo nezná sčítat
na hodiny,
kdo teří po vteřinách, minul minutou.
Pásl bych, už se však nedopasu
trávy, na níž jsem stárnul od dětství.
Věčná pomíjivost času!
Děšť láme noční duhu kolem Měsíce. Kyvadlo vstoje spí
a čas krvácí tikáním.

Dny: stále stejně různé, a přece vždy jinak totožné.
Proč novou ženu hladíš rukama té, kterou opouštíš,
dokud ti znovu nerozžhne
zápalnou šňůru všedních nocí?

A kdo se divíš svému tělu,
vzpomeň, že duše dřív, než hmatá hmotu,
navlékne rukavici,
aby neoklihla.

Krhavá jitrnice jitra,
Slunce — zapomenutý záhyb noci, tmu z podpaždí

vyholenou,
dýkou světla v zubech volí, koho zavraždí.

Mezi stehy pouličních lamp, po kolenou
tápe muž, jež líh proměnil v básníka,
a on teď naříká,
že neunese tolik krásy,
a on teď naříká si,
že se stal řízenou střelou,
která už nemá vlastní vůli,
kterou už řídí jenom cíl.
Vesmír se zauzlil
a pukl v půli.

Teplomilná čidla
střelu navádějí přímo na Slunce
jindy nesmrtelné, teď však (bez líčidla)
ranitelné slepotou.

Zásah. Tma. Srdce balón naplněný horkou krví
zazmítá lany cév,
pak prokličkuje žebry, stoupá vzhůru
v hrůzu
dvojzvuků a půlbarev.
A vidí:

tam, kde vodorovný úděl lidí
kříží vertikála literárních hrdinů — v podnebí — visí dvě
židle. Zastavili se tu
(na žvanec řeči) Faust napůl vzletu,

Ikaros vprostřed pádu. A že jsou oba uhněteni z vod,
lze říci: jeden vzlíná, druhý prosakuje. Tolik na úvod.

1. rozhovor — O duši

Faust:

Slast zapomínání mě nutí k učenosti.
Jsem doktor veškerých všech věd:
Goethovy goethie, Kantovy mechaniky, jakož
i poimeniky, perifysiky, medicíny, panthanasie,
astrologie i její kuplířky astronomie,
umím i stahovat kožky
z hřbetů knih. Jen pneumoaritmetiku ještě nedovedu.

Ikaros:

... pneumo cože?

Faust:

Sčítání duší. Pochlebování chlebu.
Tu slastivědu učí jen Universita sv. Satana,
tam je můj cíl.

Ikaros:

Tak to jsi zabloudil.

Faust:

Jdu správně.
Peklo včera prorazilo zem, dnes visí nad nebem.

Upsal jsem vlastní duši cizí krví
a teď mi v srdci bije blesk.
Hladová dlaň číhá na potlesk,
skrývá pot do podkroví
a hledá na sobě prst vraha!

Ikaros:
Hehe, haha...

Faust:
Už se mi vysmívaly
širší ústa, než máš ty.
Jak přežít a přitom nevraždit
tento svět, kde pálí
mráz a oheň sněží?

Ikaros:
Kdo je ta dívka, která ti plive do boty?
Z loktů jí klouže něco buď umrlého,
nebo nenarozeného ještě. Masiv nicoty.
Jedojed. Ohromnůstka i malolepost.
Nula nulou lomená a mýdlo z hnoje.

Faust:
To je...

*(pak vzpomene si,
čím se děsí,
býti milován,*

*místo odpovědi vloží do úst džbán
a lačně pije, lačně pije)*

Ikaros:

Na zdraví smrti. Kykyrie!

mezihra:

Kde končí žár a zima ještě nezačíná,
tam chodí,
kdo je z vody,
koho Bůh nalil do hliněné vázy.

Voda není němá:

křičí — začínám se vařit!
praská z ledu, syčí v páře.

Co náš básník spatřil srdcem, polechtalo mozek,
až se rozesmál.

Smál se smíchem,

smál se pláčem,

smál se mouše

nad koláčem,

smál se svým rtům,

smál se slze,

smál se ze zdvořilosti,

smál se drze.

A teď mlčky zašívá si koutky úst svou klíční kostí.

2. rozhovor — O lásce

Faust:

Žena a muž nejsou dvě pohlaví člověka.
Zem byla pustá. Obývali jen muži ji.
Ženy přiletěly zdaleka,
zazářily na obloze,
snesly se
(jak sneslo samo sebe první Vejce, z něhož se líhla první
Slepice),
a od těch dob tu žijí
s námi v pohlavní symbiose.

Ikaros:

Žena...

Věříš, že na srdci rostou kuří oka,
šlápne-li do krve a uklouzne mi?
To se mi rozvázaly pysky! Že jsem si pustil jazyk špacírem!
Už musím padat...
... do moře jak v lůno milenky či matky.

Faust:

Počkej. Co mi to vlezlo do komína?

Ikaros:

Vine se, je to vina...
nebo Amorova střela střelená.

Faust:

Luk a šípy?

Ikaros:

Zastaralé. Sto atomových hlavic se řítí na srdce.

Faust:

Má první žena se narodila přesně ve chvíli,
kdy jsem se naučil masturbovat.

Ikaros:

Co se ti líbí v ženách?
Že nach!

Faust:

Ňadra — chladicí věže dlaní,
poznávání
labyrintu těla, oči zazděné do slepých uliček.
Svrhl jsem jí celý vesmír do lůna,
bylo to málo.
Nemrzí mě, že nás ženy opouštějí,
ale s kým. Čím byl lepší než já?

Ikaros:

Tím, že se na to neptal.

Faust:

Ta dívka, která tě tahá za loket,
je ještě panna? Nese věno?

Ikaros:

To je... (*ohlédne se přes rameno*
a vyhrkne) Prohodme si směry, vrátíme se oba zpět!

(Faust kývá, ale žádný z nich se nehne)

mezihra:

Ať každý zmehe
tím, co jeho jest:
chřtány nechť ječí, boltce poslouchají,
nos větrí, vítr duje přímo za nosem.

Nebe je hrnec plný medu,
včely ho kradou po kapkách.
Náš kořalistý básník,
hlavu zvrácenou (přesně v tom tajemném úhlu,
kdy nakloněná lahev přestane vytékat jednolitým
proudem
a začne dávit, kmitat tam i zpět jak při početí),
naslouchá tmě.
Šeptá mu: už se zmátoř!
Na kopci trčí observatoř
upírů, kteří sají mým hvězdám krev.
Zab je. Bij je. Zabij je!
Básník (konečně domrlý) se na to napije,
tu ho však zavalí dva pláty jasu: stíny Ikara a Fausta,
vržené zakrýváním tmy.
Básník rozdrcený tíhou světla
(anděl oškubaný tryskem svého letu,
duše zašitá v koženém pytli těla,
protože se nakazila svrabem bytí,
otrok svobody, sluha hrdosti,

sud skrytý v zátce)
se opře o růži
a takto oslovuje slova,
když jimi mluví k nim:

Vy koráby na vlnách zvuku, kosti rozmasené,
berly
velryb,
biče, které žene
vpřed vlastní práskání,
biče táhnoucí vůz i koně,
vy běžci zkamenělí,
vrazi ticha,
čaje písmen,
vy slova moje,

běžte za Faustem i za Iškarem
a předejte jim darem
ode mě hrubou kletbu:
Cestou hada Eurobora
táhněte sami sobě do řiti!

Domluví, smekne maso z lebky,
pozdraví a vrátí zpět.

3. rozhovor — O smrti

Faust:

Kdo rovně pil, rovně i močí. Kdo křivě stál, křivě lehne.

Žít se smrtí? Protimluv zdá se.
Navléci jehlu na horské dráze,
zašívati nití nit.

Souhvězdí se kácí z nebe, puklé světlo,
jež se už nezahlédlo
dosvítit.
Víš, jak vysoká je svíce, která zářila jen vteřinu?
Ne? Inu
celých tři sta tisíc mil.

Ikaros:
Faustééé, už jsi dožvanil?

Stekla hvězda z nebe, krůpěj
po stěně číše světlem přelité.
Smutno je ti? Křič a úpěj!
Nikam nedoúpíš, prevíte.

Cos večer nacpal do dýmky,
najdeš ráno v nebi.
Co stisknuls mezi chleby,
ztratíš pod peklem. Jsou však i výjimky:

Hvězda hyne tmou, špínu stínu zase světlo vymítá i metá.
Jen člověk skáče ze tmy (početí) do světla (smrti).
A že mu uhranuli chvost, tak vrtí
alespoň klikou kolovrátku světa.

Faust:

Soud a troud a kyslá hlína,
hlína žárem zapomíná
kruh, který ji tvaroval.

Ikaros:

Přísahám čtverci: jsem tolik v rohu,
kolik jen mohu
být.
Toužím volností se uvěznit!

Faust:

Sval sval,
ať můžeš
hnát hnát!
Co ti brání?

Ikaros:

Životání.

Maso:

napůl kov a napůl hlína.
Marno mnout a darmo spínat
ruce plné pěstí.
Třesk čtverce,
stisk disku,
jablko zahryznuté do ohryzku.
Tětivě totiž můžeš lhát,
ale šíp si musíš udobřit.

Faust:

Led vidí vedro dřív než voda.
I když uhlí věří v diamant,
tuha je mu tuze k smíchu.

Jsem pták letící sám uvnitř sebe,
sám sobě nebesy,
na křídlech nese si
vzduch, bezbřehou klenbu svého vejce.

Ikaros:

Smutný není můj pád, nýbrž vzlet.
Tak dlouho jsem hledal oporu proti tíži,
až se mi tíha stala oporou.
Opřený o tíhu
tíhy se zbavím
pádem do stavu beztlíže.

Pít svit... vývar Luny ve sluneční šťávě... pěkně hebce...

Faust:

Dáváš mi lekce somnambulství?

Ikaros:

Světlo... prolomilo mi oči v lebce...

Faust:

Já náměsíčníl dřív, než tebe rozcloumal příliv a odliv
vody plodové,

já vyl na Lunu dřív, než ti dali krk,
hraniční kámen mezi hlavou a srdcem.

Ikaros:

Já...

Faust:

Já...

*A že mluví oba najednou,
ani jednomu nerozumíš.
Čím víc kdo zvučí, tím méně je slyšet.*

Faust:

Ty...

Ikaros:

Ty...

Faust:

Padánku!

Ikaros:

Povětrnci!

Faust:

Ústa ti oslepla,
vařený v děravém hrnci!

Ikaros:

Cítím k tobě něco mezi obdivem a pohrdáním.
Kácedlo! Vyražená zátka!

Nato začnou zápasit.

Odstrkování je však přitahuje.

Jde maso, běží od kosti,

hnáty se proplétají,

za mřížemi žeber

se srdce přetahují o krev.

Náhle se samou nenávistí spojí

v jednu bytost.

Faustikaros:

Mluv, řeči má:

Nechci, nesnesu, odmítám!

nechci mít na srdci čísla,

nesnesu být proměněn v informaci,

odmítám být rybou, která uvízla

v Síti a stále se vrací

od nuly k jedničce, od jedničky k nule.

Zavrhuji mlít vyhynulé

mlže na cement a stavět z nich zas domky,

nechci nosit v hlavě elektronické implantáty,

nechci být páskou ve stroji, na který píše ten

s delšími prsty,

nechci platit daně zemi,

kteřá posílá vojsko dupat cizí kraj.

Chci mít jistotu, že ráj
není jen virtuální lež pod brýlemi.

Plesknul Bůh kusem masa do tmy,
a já to teď mám žít?
A přece jsem pokorný i zkrotný,
třpytný i třpytuchtivý, očištěný ranami jak čerstvě
zatlučený hřeb.

Chci lásku, lásku, lásku.

doslov:

Den končí.
Děvka poesie utekla básníkovi s lihem,
z růže roste blín.

Šest zpěvných ptáků podepírá rakev
toho, jenž zemřel na chrlení slov.
Zbyla z něj kostra — opilec.
Jde podél ohrady, proráží škvíry světla mezi prkny,
dny a noci stotisíckrát zrychlené.
Tmasvětlotma.
Světlo:
První polibek.
Pod vůní padlých jablek.
V zahradním altánu.
Bylo nám sedm let.

Čela
zdivočelá
láskou, jež nemá čím milovat.
Tlak marně hledající píst.
Zatloukat do zdi vlas.
Jmenovala se...

Tma.
Světlo:
Ve třinácti jsem poprvé zažil smrt,
mládenečka, co pluje růstem vousů,
knír přikovaný na vesla.
Když souseď přes ulici sečetl všech šest set šedesát šest
čísel Šelmy,
pilou se podřezal, krev si ho odnesla.
Odkázal mi hlad nedožerný.
Stín stěného na stěně,
čím vrháš stín, když už jsi mrtvý?
Jmenoval se...

Tma.
Světlo.

...

Tma.
Tma.
Tma.

Nestvůrnost stvoření. Bože! Nestvůrnost stvoření.

Cantus papilionum

už mi bilo čtvrt na
sto slyším už zpívat motýly
na stromu otci prkna
mé truhly
ani nedotruchlím
a už zas mluvím z cesty o cestách které mi uhly

strkám si za ucho klas obilí
v každém zrně klape mlýn

Vysvětlivky k oratoriu Job pro Joba

ABORT, RETRY, IGNORE

V Bibli se tři Jobovi přátelé jmenují Elífaz Témanský, Bildad Šúchský a Sófár Naamatský. Proč jsem je v poémě Job pro Joba přezval na Aborta, Retryho a Ignora?

Třemi slovy: „Abort“ (zrušit), „Retry“ (nový pokus) a „Ignore“ (ignorovat) operační systém DOS hlásí chybu zařízení a nabízí tři možnosti řešení závady. Pokud se ovšem tito „tři přátelé“ na obrazovce vašeho počítače objeví, většinou už nepomohou oni ani svěcená voda. Mačkáním všech možných tlačítek počítač často ztratí i poslední zbytky zdravého rozumu, zamrzne, či se naopak zavaří a přinejlepším je nutno použít restart (viz heslo).

Stejně tři možnosti – totiž „zrušit“, „znovu“, nebo „nechat být“ má každý stvořitel, který zjistí, že jeho stvoření nejsou taková, jak si představoval.

DIFFICULTY LEVEL

Úroveň obtížnosti v počítačových hrách. Aby vás hra bavila, musíte ji vyhrát, tudíž nesmí být přehnaně těžká. Ale ani příliš snadná – to by zase vítězství nebylo uspokojivé. Proto si můžete nastavit několik stupňů obtížnosti – od toho nejjednoduššího (označovaný např. jako easy, rookie, nebo I'm too young to die) až po nejtěžší (hard, nightmare, bad ass).

I když to autoři počítačových her určitě netušili, možností měnit d. l. nám dali převratný nástroj poznání podstaty tzv. „svobodné vůle“ člověka.

Představme si hypotetickou počítačovou hru. Člověk-hráč v ní ovládá virtuálního lovce, který v džungli střílí tygry. Za každého skoleného tygra hráč dostane bod. Pokud se ale netrefí, tygr mu prokousne hrdlo a hráč musí začít znovu. Chování lovce v této hře určuje člověk, který jej řídí klávesnicí, myší – zkrátka zařízením, které propojuje naši realitu s virtuálním „vesmírem“ na obrazovce. Co ale určuje chování tygra?

Velmi zjednodušeně jsou to dva vlivy, které se navzájem doplňují:

- a) program hry,
- b) náhoda (entropie simulovaná v počítači algoritmem tzv. generátoru náhodných čísel).

Program hry přesně určuje chování tygra v každé situaci. Určuje, jak se tygr plíží, v jaké vzdálenosti spatří lovce, kdy má zaútočit, po kolika zásazích zemře atd. Tento program odpovídá jevu, který u lidí nazýváme „být determinovaný“ – vnějšími podmínkami, geneticky aj. Tygr ze hry ani člověk nemohou v konkrétní situaci své programy ovlivnit, protože zdroj programů nemají v dosahu. U tygra (a snad i u lidí) navíc zdroj v realitě, kterou tvaruje, není ani přítomný: postava hry nemůže ze hry vystoupit a – například – měnit programy uložené na pevném disku počítače.

Pokud by se však postava hry řídila jen programem, hráče by brzy omrzela – její jednání by lehce předvídal a hra by ztratila překvapení. Proto je příkazy programu nutné doplnit určitou mírou nahodilosti, nepravděpodobnosti.

Chování tygra v každém okamžiku hry můžeme znázornit tímto řetězcem:

Hráč nařídí lovcí udělat nějakou akci – program hry akci zaregistruje a vypočítá tygrovi, jak přesně má reagovat – generátor náhodných čísel příkaz programu chaoticky pozmění – tygr pozměněný příkaz vykoná.

Pokud do hry vstoupí dostatečně vysoká entropie, tygr může vykonat dokonce i opak toho, co mu program původně prikazoval (třeba vstát z mrtvých).

Podíl obou těchto složek určuje u her právě d. l. Čím větší podíl na jednání tygra má program, tím je hra snazší; čím větší moc má chaos, tím je obtížnější.

Z předchozího je zřejmé, že tzv. „svobodnou vůli“ každé bytosti můžeme definovat jako vzájemnou míru determinismu (programu, jehož zdroj leží mimo dosah bytosti) a chaosu, nebo jako vzájemnou míru boha a ďábla (nahradíme-li fyzikální termíny pojmy theologickými).

POČÍTAČOVÉ HRY

Vznikly z úplně přízemních příčin – jako zboží na prodej. Způsobily však revoluci v biologii (protože – na rozdíl od přírody – umožňují modelovat kausální procesy libovolnou rychlostí. Dovedou tedy zobrazit miliardy let fylogeneze pozemského života během jediné minuty) i ve filosofii (protože umožnily ontogonii konat, ne o ní jen žvanit).

Záslouhou pouhých necelých třiceti let vývoje počítačových her padla většina křesťanských dogmat. Jen namátkou – zpochybněna je jedinečnost boží, absolutní případy božího bytí (tj. neomylnost, nesmrtelnost atd.), augustiniánský výklad zla. Hry naopak

nastolily některé otázky, které klasické theology ani nenapadly – například to, že nejsmrteľnějším hříchem je svého Uživatele nudit.

RESTART

Povel, který počítač vypne a zase zapne. Ztraceny jsou tím všechny změny, všechna práce, kterou jste neuložili na disk. Když je počítač vypnutý, pro bytosti obývající jeho virtuální vesmír neexistuje čas. Nemohou si ani pamatovat žádnou změnu, pokud nebyla uložena.

STVOŘITEL & UŽIVATEL

Některá náboženství tiše připouštějí, že mystérium Stvoření mohou po Bohu zopakovat i obzvláště nadaní lidé (samozřejmě na nižší úrovni než On – talmud například popisuje, jak dva rabíni stvořili čtením božího Jména jehně). Židé mají Golema, křesťané homuncula či mluvící bronzovou hlavu svatého Alberta Velikého. Všichni však považují za samozřejmé, že kdo svět stvořil, bude mu i vládnout. Stvořitel je zároveň Hospodinem.

Až vznik počítačových her roku 1971 podal důkaz, že je možno božství rozdělit. Hráč počítačové hry je jistě celému jejímu virtuálnímu vesmíru Hospodinem (uživatel), Stvořitelem (programátorem) je však někdo, komu Hospodin za stvoření jen zaplatil, a on už dál do svého vesmíru (programu) nevstupuje. Snad to také vysvětluje, proč Starý zákon nazývá jediného Boha různými jmény (jméno „Adonai“ se vzhledem k tomu, kde bylo užíváno, hodí nej-

více na Uživatele, jméno „Elohim“, které je v množném čísle, pak znamená nejspíše „Programátoři“).

Tento výklad řeší i problém boží „vševědoucnosti“. Stvořitel vůči svému programu musí být vševědoucí, zatímco Uživatel naopak nesmí.

Petr Odillo Stradický ze Strdic

Zpěv motýlů

Edice Poezie

Ilustrace na obálce taesheosa/Shutterstock.com

Korektura Jaroslava Bednářová

Technická redakce Petra Kučerová

Vydala Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání

Verze 1.0 z 25. 9. 2026

ISBN 978-80-274-5164-7 (epub)

ISBN 978-80-274-5165-4 (pdf)

ISBN 978-80-274-5166-1 (prc)

KNIHOVNA? KNIHOVNA!

Využijte **prostor**
pro studium, setkání,
kulturu i relax.

Stahujte **e-knihy zdarma**
z e-knihovna.cz, prohlížejte
digitalizované tituly na
digitalizovane.cz.

Sledujte **videocasty**
a přednášky na
youtube.com/@knihovnaPraha.

Půjčte si obraz v Artotéce,
audioknihu, CD, film
nebo deskovou hru.

Tvořte se dřevem, papírem,
barvami, kůží i látkami.
Otevřený ateliér DOK16,
Atelier Jezerka a Kreativní
centrUM v Ústřední knihovně.

Navštivte přednášky,
koncerty, autorská čtení,
filmové projekce, akce
pro děti. Sledujte
mlp.cz/akce.

**Městská
knihovna
v Praze**

Vyzkoušejte svět
virtuální reality.
Více na mlp.cz/vr.